Трибуна вільного українського слова на вільній американській землі

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Адреса Редакції і Адміністрації: "Svoboda", 81-83 Grand St., Jersey City 3, N. J. Телефон: HEnderson 4-0807, 4-0237. Тел. УНС: HEnderson 4-1016

РІК LX. Ч. 301. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ВІВТОРОК, 11-го ЛИСТОПАДА 1952. П'ЯТЬ ЦЕНТІВ — FIVE CENTS No. 301. JERSEY CITY and NEW YORK. TUESDAY, NOVEMBER 11, 1952. VOL. LX.

АЙЗЕНГАВЕР ПРИЗНАЧУЄ СВОЇХ ЗАСТУПНИКІВ ДО УРЯДУ

Огоста. у стейті Джорджія. — Нововибраний през. Двайт Д. Айзенгавер повідомив телеграфічно президента Трумана, що він призначив сен. Генрі Кабота Лоджа з Массачусетс своїм головним заступником в уряді для всіх справ, за вийнятком бюджету, для якого призначив банкіра з Дітройту, Джозефа М. Доджа. Обидва кандидати приїхали до Огости для порозуміння з вибраним президентом, що перебуває тут на десятьденнім спочинку після виборів. Крім них були приявні на конференції ще й інші дорадники генерала Айзенгавера. Сен. Лодж має зазнайомитися точно з найновішими справами в департаментах стейту й оборони та в ключевих федеральних бюрах, головно тих, що мають до діла з економічними справами. До цього він мав підготовлення, бо як член сенатської комісії закордонних справ, мав нагоду зазнайомитися з різнородними проблемами оборони. Його вважають за кандидата на секретаря оборони тим більше, що він перепав при перевиборі на сенатора в стейті Массачусетс. Він повірений вибраного президента тому, що очолював групи осіб, які спонукали генерала до кандидування на президента від Републіканської партії. У часі другої світової війни він служив в армії в Африці й Европі й осягнув рангу заступника полковника. Джозеф Додж це уроженець Дітройту, має 61 рік життя, президент Дітройтського Банку, найстаршого в стейті Мішіґен і директор кількох фінансових установ. Він має досвід в урядових справах, бо в 1941 р. був директором для постачання в дивізійній квартирі армії, був теж головою Ради Воєнних Контрактів у Вашингтоні і фінансовим дорадником ген. Айзенгавера в Німеччині. Обидвох представників посилає ген. Айзенгавер до Вашингтону згідно з вимогою през. Трумана, виявленою в телеграмах до генерала.

Гомфрі виступає проти іміґраційного закону

Атлантик-Сіті. — Демократичний сенатор з Міннесоти, Губерт Гомфрі виступив в Атлантик-Сіті під час річної конвенції „Жіно... ...идівської Організації Мізракі". На конвенцію прибули 1000 делеґаток, що заступали 50,000 членкинь цієї діяльної і впливової організації. Промовець висловився, що нова адміністрація Айзенгавера повинна змінити закон МекКаррана, зробивши наші імміґраційні приписи демократичнішими і людянішими, які б дійсно відповідали ліберальним традиціям американського народу. Конвенція висловила в тій справі відповідну телеграму до обраного президента Д. Айзенгавера.

Сен. МекКарті зрікається своєї ролі

Вашингтон. — На підставі телефонічної розмови з сен. Джозефом МекКарті з Висконсін, Дейвид Лоренс, кореспондент „Н. Й. Геральд Трибюн" заявляє, що від тепер уже не буде „мекартіїзму", тобто нерозбірливого нападання на людей, запідозрених в комунізмі, бо сенатор вірить, що Републіканська партія займеться прослідужуванням комунізму в урядових департаментах. „Тепер уже нема потреби ударної тактики однієї людини", мав заявити сен. МекКарті. — „Вибори останнього вівтірка це був вершок моєї боротьби. Очевидно, якщо б сталось щось непередбачене, або якщо б хтось хотів щось затаювати в справі комуністів, тоді я мусів би сказати про це своє слово", заявив сенатор. Він був перевибраний сенатором у Висконсін, одначе не тою плюральністю голосів, як ген. Айзенгавер у його стейті. Це вказує, що так звані „ліберальні" виборці з Републіканської партії не підтримували МекКарті.

Вимагають провірки фабрик Кайзера

Вашингтон. — Републіканський сенатор Бріджес, з Ню Гемшир, виступив з вимогою повного слідства коштовної — як він назвав — продукції літаків у підприємстві Кайзера-Фрейзера, яке заключило було великі контракти з урядом. Він твердить, що один контракт вимагає побудови 159 літаків типу С-119, коштом майже $150,000,000 вище ніж ціна, яку уряд заплатив би, коли б контракт був відданий підприємству Ферчайлд Енджін енд Еркрафт Компані. Сенатор каже, що самі урядовці департаменту оборони признають, що Ферчайлд, який склав пляни для побудови літаків типу С-119, виробляє їх по ціні $260,000, а Кайзер бере по $1,200,000.

ПОМЕР ГОЛОВА К.І.О. ФИЛИП МОРРЕЙ

Сан Франсіско. — Филип Моррей, голова Конґресу Індустріяльних Організацій і один з наймогутніших робітничих провідників у світі, помер тут у шістдесят шостому році життя. Він народився в Шотляндії, де почав працю в вугільних шахтах як дев'ятьрічний хлопець за 30 ц. денно, а приїхавши до ЗДА в 1902 р., з своєю ріднею в околиці Питсбурґа, в західній Пенилвенії, пішов до школи, і з часом став провідником в юнії сталеварних робітників, через котру дістався на становище предсідника К. І. О., що нараховує 4,000,000 членів. Він помер в готелі від удару серця після промови, виголошеної на окружній конференції юнії сталеварних робітників і мав їхати на конвенцію К. І. О. до Лос Анджелес. Коли його хотіли збудити ранком у неділю 9 листопада, показалося, що він помер перед тим у сні від удару серця. Він нездужав уже три роки і носився з думкою не приймати більше провідного становища ні в юнії ні в К. І. О. З його смертю усунена одна з найбільших перешкод до злуки двох головних робітничих організацій, тобто К. І. О. і Американської Федерації Праці, якої предсідник, Вільям Ґрін, має уже 79 років життя і думає перейти на пенсію. Покищо не говорять нічого про наступника Моррея, з уваги на наглу подію саме під час підготови до конвенції, К. І. О.

Филип Моррей

СТВОРЕНО КОМІТЕТ ПІДГОТОВКИ 60-ЛІТНЬОГО ЮВІЛЕЮ У.Н.СОЮЗУ

Ню Йорк. — В неділю, 9. листопада, відбулася в Ню Йорку в новій і власній домівці Т-ва „Дністер", від. 361 УНСоюзу, ширша нарада представників відділів УНСоюзу нюйоркської округи в справі гідного відсвяткування 60 річчя У. Н. Союзу, яке припадає в 1954 році, в якому відбудеться в Ню Йорку теж і XXIII Головна Конвенція. На наради прибули представники 35 відділів. Наради відкрив і ними проводив головний предсідник Дмитро Галичин, який, по привитанні, згадав в першу чергу про теперішню кампанію присднювання нових членів, в якій з якихось невідомих причин не видно давньої Союзової карности та ідейности і Союзового духа. Тому, що в організації все в найкращому порядку, а сама вона щодо віку членства нині молодша, як була тому 20 років, причина неуспіху може бути тільки в нас самих, в нашій байдужности. Нюйоркська округа це 90 відділів УНСоюзу, себто його четвертина, але обов'язки, зв'язані з кампанією, виконує належно всього яких 10 урядників. Забирали слово в цій справі ще головний касир Роман Слободян, заст. голов. предсідника Йосиф Лисогір та гол. радний Петро Кучма. Потім здав дуже цікавий звіт з своєї двомісячної поїздки на Захід організатор Олекса Литвиненко, що відвідав при цьому такі громади, як Ґренд Репідс (Мішиґен), Линколн (Небраска), Денвер (Колорадо), Сан Франсіско (Каліфорнія), Солт Ситі (Юта), Сейнт Пол (Міннесота) та Спокейн (Вашингтон), де вже живе тепер більше число українців, головно новоприбулих, та де приєднав за цей короткий час 205 нових членів. Організатор теж підкреслив велику ролю „Свободи" та УНСоюзу в громадському житті та їхню допомогу українській справі як ті чинники, що допомагають приєднувати членів.

Над справою кампанії розвинулася широка і жива дискусія, вислідом якої була постанова присутніх делеґатів, щоб до свята в пам'ять 60-річчя УНСоюзу збільшити членство до 75,000. В тій справі мав би головний уряд віднестися якнайскорше до своїх відділів та членства.

Справі відзначення 60-літнього існування УНСоюзу величавим святом у Ню Йорку в неділю, дня 16. травня 1954 року, як це запропонував Головний Уряд, всі делеґати прийняли з найбільшим одушевленням, рішивши по довшій дискусії вибрати для цього Окружний Ювілейний Комітет, який мав би зайнятися підготовкою свята в подібний спосіб, як це було з 50-літнім ювілеєм. До Ширшого Комітету ввійдуть представники кожного відділу ню-йоркської округи. До Ділового Комітету, який ще буде доповнений — вже ввійшли: Дмитро Галичин, Марія Демидчук, Йосиф Лисогір, Петро Кучма, Йосифина Ґіббонс, Степан Шумейко, Роман Слободян, Павло Заболоцький, Мартин Малетич, Юліян Баранюк, Василь Гасій, Григорій Лучанко, Олекса Литвиненко, Василь Бродський, Юліян Павчак, Михайло Левицький, Степан Курляк, д-р Володимир Калина, Григорій Герман, Марія Процик, І. Бакун.

Делеґати ставили ще запити в справі „Союзівки", зокрема питали про те, чи набута УНСоюзом оселя буде теж приміщенням для старців. Головні урядники дали точні вияснення, запевняючи, що оселя буде вжита точно на ті цілі, на які її призначила Конвенція. Там буде місце для старців, буде й для молоді та на культурну працю, зокрема на українознавчі курси. Тому, що набуття і перебудова „Союзівки" були і є великим клопотом для Головного Уряду, бо членство не вив'язується з свого обов'язку — складання пожертв, ухвалених Конвенцією, гол. предсідник Д. Галичин заявив делеґатам, що саме цього тижня головний уряд дістав пропозицію на продаж оселі, на якій то трансакції можна б заробити від 40 до 45 тисяч долярів і „позбудись клопоту" та невдоволення з боку деяких членів. Предсідник подав точно ім'я фірми, яка хоче цю оселю відкупити. Всі приявні були проти цього, а ті, що мали нагоду бачити цю оселю, висказувались про неї з найбільшим захопленням і дякували головному урядові за її придбання. В дискусії у всіх справах забирали слово: Кучма, Калина, Мандзій, Гарасим, Сметана, Павчак, Заболоцький, Демидчук, Грабар, Падох, Шумейко, Гузар, Кучма ст., Мишуга та присутні головні урядники.

По нарадах п. Мартин Малетич, голова Тов. „Дністер", запросив від імені цеї організації усіх присутніх на гостину, влаштовану Товариством. Це дало нагоду для дальших товариських розмов, організаційних і загальногромадських.

„Ще не вмерла Україна" на закінчення Міжнародної Вистави

Ню Йорк. — Так склалось, що Міжнародну Жіночу Виставу, яка відбулася тут в обширних приміщеннях Арморі впродовж цілого минулого тижня, закінчено минулої суботи українським національним гимном „Ще не вмерла Україна". Це була 29-та з черги, влаштована Краєвим Жіночим Інститутом та при співпраці численних організацій і товариств, зокрема жіночих, в цьому теж і окремого Українського Жіночого Комітету метрополії, до якого входили представниці всіх жіночих організацій та який очолювала Марія Демидчук. Головою української виставки і програми були Оля Дмитрів і Ярослава Сурмач. Під час виставки кожного дня ввечорі відбувались у виставовій залі на сцені відповідні мистецькі програми. Українська програма вудбулася в суботу ввечорі на закінчення виставки й була чи не найбільш імпозантна і масова. Кілька тисяч людей, що оглядали виставку, або спеціяльно прийшли на імпрезу, з ентузіязмом оплескували поодинокі точки української програми. По середині залі були окремі приміщення для почесних гостей, зайняті виключно українцями, представниками громадянства та інституцій. Програму започатковано американським гимном, що його відспівав жіночий дует. П-ні Демидчук привітала гостей, звертаючи увагу на те, що тільки на вільній американській землі може свобідно розвиватись сьогодні українська культура і продовжуватись українська традиція, за які з безприкладним героїзмом бореться сьогодні український нарід на рідній землі проти комуно-російського окупанта. В мистецьку програму входили: показ народної ноші з поодиноких районів України та українських народних танців та пісень. Сольові пісні і дует співала Марія Боднар та Стефанія Ноґа. На фортепіяні акомпаніювала Оля Дмитрів. Народні танці виконали учасники школи Володимира Бакада, який і сам, в одягу українського чумака, ввесь час асистував у виконанні програми на сцені, та керований п. Петріною гурток ОДВУ, як теж учні балетної школи п-ні Переяславець. Вияснення до програми давав Вільям Шуст. На закінчення метрополітальний хор під диригентурою Романа Левицького виконав дві пісні й опісля всі учасники програми, в прекрасних національних костюмах, відспівали український національний гимн, якого тисячі приявних американців та представників інших національностей вислухали стоячи.

ДОЛЯ 20,000 „ЗАЛИШЕНЦІВ" НА СУМЛІННІ АМЕРИКАНСЬКИХ УКРАЇНЦІВ

АДВ. МИХАЙЛО РОДИК, ЕВРОПЕЙСЬКИЙ ДИРЕКТОР ЗУАДК, ВЕРНУВСЯ ДО АМЕРИКИ; Д-Р КАЛЬБА ЙОГО НАСТУПНИКОМ В ЕВРОПІ

Филаделфія. Понад 20,000 українських скитальців-залишенців в Німеччині і Австрії та їх доля є тепер майже виключно на сумлінні американських українців, бо від їхньої допомоги залежить у великій мірі саме життя тих найбільш нещасливих українських жертв війни — твердить адв. Михайло Родик, дотеперішній европейський директор Злученого Українського Американського Допомогового Комітету, що з кінцем минулого тижня вернувся з Европи і вже залишається в Америці. Його місце в Европі зайняв з початком жовтня д-р Я. Кальба, висланий туди дирекцією ЗУАДК., що перебув на пості керівника европейнької місії ЗУАДКомітету три і пів року та якому у великій мірі треба завдячувати величезний успіх переселенчої акції, був звільнений з того посту на власне бажання, яке він висловлював вже від деякого часу, як тільки закінчено переселенчу акцію. Маючи величезниний досвід в допомогових справах, адв. Родик залишиться тепер головним дорадником ЗУАДКомітету, вертаючись назад до своєї адвокатської рактики. Про положення українських залишенців в Европі, як і про свою працю на пості европейського директора ЗУАДК звітував п. Родик минулої суботи й неділі на зборах Екзекутиви ЗУАДКомітету та на окремій пресовій конференції, на якій були представники „Свободи", „Америки", „Народної Волі" і „Народного Слова". Згідно з твердженням адв. Родика ЗУАДКомітет в Европі має зареєстрованих ще 18186 українських залишенців, з того 17,545 в Німеччині і 641 в Австрії. Це тільки ті, що належать до „безнадійних" категорій інвалідів, хворих, дітей та взагалі непрацездатних, зданих виключно на допомогу. Після ліквідації ІРО та інших міжнародних інституцій, які опікувались втікачами, залишенці тепер на німецькій допомозі, яка дуже невистачальна. Для прикладу п. Родик наводить, що така „залишинецька" родина,, зложена з чотирьох осіб, дістає від німецького уряду коло 80 марок на прожиток, з чого треба заплатити теж мешкання в таборі. Натомість мінімальний кошт прожитку для такої родони виносить щонайменше 130 марок, отже 50 марок більше. Положення залишенців в Австрії ще гірше, бо вони дістають тільки невистачальний харч в таборах. Потреби допомоги, головно в харчах, одягах і грошах, є величезні і ЗУАДКомітет та американські українці це ще єдина надія тих двох десяток тисяч знедолених людей, для яких голод і нужда є тепер невідлучними товаришами. ЗУАДК допомагає тепер активно приблизно трьом тисячам найбільш потребуючим, але його магазини в Европі вже вичерпуються і треба буде нових посилок, головно товщу, цукру та спорошкованого молока і яєць. Щоб могти забезпечити залишенцям бодай мінімальну допомогу, европейське представництво ЗУАДК потребує щонайменше 10,000 долярів місячно, отже приблизно по пів доляра на особу. Адв. Родик вважає, що власне в теперішньому сезоні американсько-український загал, який своєю жертвенністю та вирозумінням врятував десятки тисяч своїх земляків, допомігши їм в переселенню, повинен тепер докласти всіх зусиль та забезпечити ту мінімальну допомогу залишенцям, найбільш нещасним з нещасливих.

Адв. Родик дав представникам преси вичерпуючі інформації щодо загального стану українських залишенців в Европі, їх потреб матеріяльної, правної та моральної допомоги для них, як теж щодо дальших великих завдань европейської місії ЗУАДК, яка, після ліквідації ІРО, залишилася на европейському терені єдиною міжнародно-визнаною аґінцією, що може успішно захищати права українських залишенців. Місія ЗУАДК в Европі має тепер 12 урядників, переважно довголітніх працівників, що дуже добре визнаються в усіх допомогових проблемах та можуть виконати всі завдання, якщо матимуть відповідні засоби з Америки. Адв. Родик в дальшому підкреслив цілу низку нових проблем, які стоять перед місією ЗУАДКомітету в Европі. Це насамперед нові втікачі і дезертири з совєтської армії, а опісля вже „народжених скитальців", отже тих 6000 дітей, що вже народились на скитальщині та які тепер підростають і потребують окремої опіки і охорони. Теж ці юнаки, що ще недавно були дітьми, тепер підростають і хотіли б емігрувати до заморських країн, але зв'язані із своїми безпомічними батьками, становлять окрему проблему. Для розв'язки, або бодай допомоги в розв'язці всіх тих та інших проблем доконче потрібний ЗУАДК в Америці та його місія в Европі і головно збільшена жертвенність американських українців на допомогові цілі.

Після зборів та пресової конференції, члени Екзекутиви ЗУАДК взяли участь в посвяченні нового дому ЗУАДКомітету при 866 Норт 7-мій вулиці, в якому тепер приміщена головна канцелярія ЗУАДК та низка інших інституцій.

Олекса Кузяк — перший міністер українського роду в Саскачевані

Прем'єр провінції Саскачевану в Канаді Т. С. Доґлес, покликав до свого кабінету Олексу Кузяка на міністра телефонів. Він буде завідувати також фінансовим бюром та кількома провінціяльними корпораціями. Олекса Кузяк — це перший український канадієць, що став міністром в Саскачевані і перший міністер українського роду в цілій Канаді. Він народився 1908 року, п'ять років учителював та був секретарем-скарбником сільського самоврядування в окрузі Кійс. О. Кузяк — це також спільник фірми Кенора Електрик енд Гітінґ. Його дружина також українського роду. О. Кузяка заприсяжено 24-го жовтня в присутності прем'єра Т. С. Доґлеса та інших членів Кабінету.

Губ. Стівенсон діяльний, як голова Демократичної партії

Алотон, Ілл. — Першу свою промову після прогри при виборах на президента попереднього тижня, виголосив губ. Адлей Стівенсон у тутешній місцевості з нагоди відкриття пам'ятника Елья Паріш Ловджой, протестантського пастора, що помер 7. листопада 1837 р. в обороні друкарні, в якій він видавав газету, що вимагала знесення невільництва. Згадуючи про цю подію, Стівенсон сказав, що застрілений редактор газети, — служив у дійсності більшій справі ніж тільки знесенню невільництва, бо обороні засади — говорити правду.

Попереднього дня відбулася в Спрінґфілд, Ілліной, — конференція провідників Демократичної партії, на якій стверджено, що губ. Стівенсон тепер провідник партії.

ЧЕРВОНІ ПОЧАЛИ НАСТУП НА СХІДНЬОМУ ФРОНТІ КОРЕЇ

Токіо. — Аліянтське головне командування повідомляє, що на східному фронті Кореї, біля побережжя Японського моря, комуністичні війська, — зложені переважно з північних корейців, почали вчора сильну атаку, випираючи аліянтів з їхніх позицій. Аліянтські війська негайно перейшли до протинаступу і боротьба продовжується. Цей сектор фронту від довшого часу був неактивний, бо тільки часом там приходило до патрульної перестрілки, без більшого значення. З аліянтського комунікату виходить, що атаку почали північно-корейські війська, які тепер займають тільки одну третю частину фронтової лінії, тоді, коли дві треті фронту обсаджені комуно-китайськими „добровольцями". В дотеперішніх боях, що почалися кілька тижнів тому після „мертвої точки" на переговорах в Панмунджом, північно-корейські війська майже не брали участи. В комунікаті не сказано виразно, які війська вдержували східній сектор фронту з аліянтського боку, але можна здогадуватися, що це були головно південно - корейські частини та що ворог намагається власне на тому секторі проломити фронт. В комунікаті сказано, що ворог „вдаряє сильно" та що в першій хвилині атаки йому пощастило здобути кілька гірських позицій в районі на південь від Косонґ і на захід від Кансонґ. „Пробні атаки" ворога відбувалися й на центральному секторі фронту в районі — „залізного трикутника", але без будь-якого результату. На тому секторі від кількох днів відбувається головно артилерійський двобій. Тимчасом, в Кореї вже впав перший сніг, а з ним почалась вже третя воєнна зима. Аліянтська авіяція продовжувала свою звичайну акцію, бомбардуючи воєнні об'єкти у ворожому запіллі та інтервенюючи в боях на фронті.

Французькі парашутисти відтяли три комуністичні дивізії в Індо-Китаю

Ганой, Ветнам, Індо-Китай. — Французька армія в Індо-Китаю перекинула при допомозі літаків кілька тисяч свого війська 25 миль за ворожі лінії і в той спосіб відтяла шляхи ворожого постачання для трьох ветнамських комуністичних дивізій. Двадцять чотири бойові літаки та бомбовики бомбардували околицю місцевости Фудоану перед тим, заки там зачали приземлювати парашутисти. Одночасно, зараз після парашутистів прибула до місцевости Фудоану панцерна військова група, пройшовши з боєм 25 миль на тили ворога. Фудоан лежить на важливому стратегічному шляху, яким відбувалося постачання для комуністичних дивізій. Цими своїми маневрами французи поліпшили своє становище в дельті Тонкіну, де в останньому часі зачали були натискати комуністичні ветнамські партизани. Одночасно зайняли французи місцевість Лайчо, що лежить 200 миль на північний захід від Ганой.

Помер президент Ізраїля Хаїм Вайцман

Тель Авів, Ізраїль. — В неділю 9 листопада помер президент Ізраїля Хаїм Вайцман у віці 77 років у своїй резиденції в місцевості Реговоті. Ґуріон, — поруч патріярхів, Тлінні останки покійного президента звиджують сотні тисяч жидів, а започаткував це паломництво до Реговоту прем'єр Бен Ґуріон з усіми членами кабінету. Похорон відбудеться у вівторок, тіло през. Вайцмана похоронене буде в оливковому гайку ,що недалеко його палати. Той гай засадили під час 70-их роковин покійного президента. Вислови співчуття жінці президента Вайцмана надходять від голов держав з усього світу — від англійської королеви Єлисавети II, від прем'єра Черчила, від президента Трумана та інших. З родини залишається — жінка президента, — що була присутня підчас смерти ,син і невістка, що живуть в Лондоні, та два брати і дві сестри покійного, що живуть у ЗДА. Прем'єр Бен-Ґуріон заявив, що президент Хаїм Вайцман побіч покійного Теодора Герцля належав до найбільших жидів від початку жидівської історії, що зачалася 4,000 років тому. „Вайцман займає місце, говорив Бен суддів, пророків і королів."

Патріярх Алєксєй нагороджений орденом Червоного Прапора

Москва. — Орган Комуністичної партії щоденник „Правда" друкує на цілій сторінці повідомлення про те, що Найвищий Совєт нагородив 75-річного московського патріярха і голову Православної Церкви Алєксея орденом Червоного Прапора Праці за його патріотичну діяльність під час війни та за працю після неї. Архиєпископ Алєксєй був митрополитом у Ленінграді під час війни та помагав організувати оборону цього міста під час німецької облоги. Після війни він брав чинну участь в організації „партизанів миру", яких організували Совєти для своєї політичної пропаґанди.

ІДЕН, ШУМАН І АЧЕСОН ВІДБУЛИ КОНФЕРЕНЦІЮ

Об'єднані Нації, Н. Й. — Британський секретар закордонних справ Ентоні Іден, міністер закордонних справ Франції Роберт Шуман і державний секретар Дін Ачесон зустрілись в неділю в приміщеннях британської делеґації до Об'єднаних Націй та відбули там довшу конференцію в поодиноких важливих справах, в яких заінтересовані репрезентовані ними західні великодержави. Іден і Шуман приїхали до Ню Йорку минулої суботи, щоб взяти участь в нарадах Генеральної Асамблеї. В повідомленні не сказано, про що саме була мова на конференції трьох керівників закордонної політики, але здогадуються, що на першому пляні була справа війни в Кореї, вносячи це із заяви міністра Ідена, який після свого приїзду твердив, що власне справу Кореї він вважає найважливішим завданням Об'єднаних Націй під цю пору. Дальшим предметом нарад між трьома міністрами була, правдоподібно, теж справа Тунісу і Марокка. В цій справі З'єдинені Держави Америки зайняли інше становище, ніж Франція і Британія. Ці дві країни вважають, що справа адміністрації Тунісу і Марокка є внутрішньою справою Франції й Об'єднані Нації не повинні нею займатися. Америка, натомість, голосувала разом з арабськими країнами та совєтським блоком, погоджуючись на поставлення тої справи на порядок нарад Генеральної Асамблеї. Міністер Шуман мав бути першим промовцем на понеділковій сесії Генеральної Асамблеї.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.
Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J., on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.
Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES:	
На рік	$10.00	One year	$10.00
На пів року	$5.25	Six months	$5.25
На три місяці	$2.75	Three months	$2.75
В Джерзі Сіті і закордоном:		Foreign and Jersey City Rates:	
На рік	$12.00	One year	$12.00
На пів року	$6.50	Six months	$6.50
На три місяці	$3.50	Three months	$3.50
Число з понеділка (з англійською частиною):		Monday's issue (the Ukrainian Weekly, English language suppl.):	
На рік	$3.00	One year	$3.00
На пів року	$2.00	Six months	$2.00

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

За оголошення редакція не відповідає.

Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSFY CITY 3, N. J.

ІНДИВІДУАЛЬНІСТЬ І МОРАЛЬ

Демократична партія, яка була 20 років при владі, могла в недавніх виборах програти, але не потребувала потерпіти поразки. Бож можна її критикувати за „Ню Діл", чи „Фер Діл" і добачувати в їх програмі „соціялістичні експерименти", які не відповідають духові американського індивідуалістичного наставлення, проте годі бути аж до тої міри сліпим, щоб не добачувати в тих „експериментах" добрих сторін і таких економічно-суспільних реформ, які треба вважати поступовими і конечними. З тих реформ скористала багато сіра людина, бідніша верства американської спільноти. Але звідси теж і питання, чому Демократична партія так сильно провалилась. Над тим вже застановляються визначні провідники цеї партії, про це говорять і пишуть її противники. Аналізу цього явища переводять також і журналісти, а що відповідь на це не така проста, тому ще довго будуть про ці вибори писати та їх розслідажувати. Проте дещо вже й тепер ясне й про це хочемо говорити.

Демократична партія, спираючись на силу урядової величанської машини, себто бюрократії, не прикладала останніми роками особливої уваги до цього, хто її репрезентує, які дорадники в найближчому окруженні президента, які їхні особисті кваліфікації та яке їхнє відчуття суспільної й особистої моралі. Як знаємо, закид корупції відігравав в республіканській агітації першу ролю майже цілий рік, бо Корея прийшла щойно при самому кінці виборчої кампанії. Мораль була довго на першому місці й промовляла до американського загалу. Президентові Трумановї ніхто особисто не закидав ніякого вчинку, який колідував би з цею мораллю, але критикували його за те, що не має відваги позбутись людей навіть з свого найближчого оточення, поступки яких вправді не підлягають під карний кодекс, але зате під моральний і як такі мусять бути засуджені. Другий важливий закид, який гірко відбився на цій партії, це видвигання на визначні становища, в центрі і на місцях, вправді льояльних партійців, але духових марнот. Таких мізерот намножилось за 20 років в Демократичній партії забагато й це не тільки добило партію в останніх виборах, але й коштуватиме її тепер багато труду, щоб знов піднятись вгору, що навіть конечне в такій двопартійній системі, як її маємо в Америці. Між тими „лібералами" і „проґресивними", якими користувалась Демократична партія, було чимало одвертих ворогів американського світовідчування. Це з їх лона вийшли більші чи менші Гісси, яких довго попирали і обороняли особи, що займали найвищі становища в партії й уряді.

За те все довелось Демократичній партії тепер дорого заплатити, не зважаючи на ті здорові суспільні реформи, що їх вона перевела в час останніх 20 років, ні на те, що в її рядах є багато чесних, моральних і дійсно поступових провідників, що вміють любити Америку і знають ціну свободі. Також і ми, американські українці, втратили в тих виборах декого з визначних демократів, що відчували глибоко трагедію українського народу і не відтягалися від того, щоб забрати голос в Конґресі в обороні поневоленої України. Та в Америці вартісні одиниці, навіть, як і проваляться при виборах, не пропадають. Американський нарід пильнує, щоб далі користуватись їхнім досвідом та розумом. Тому теж самі республіканці натискають, щоб нова адміністрація знайшла спосіб, як притягнути до праці, наприклад, демократа Адлея Стівенсона, людину широкого світогляду і небуденних спосібностей. Теж нововибраний президент, Двайт Д. Айзенгавер, уже тепер ломить собі голову, кого покликати до міністерського кабінету, знаючи, що по чотирьох роках може статись у нових президентських виборах з Республіканською партією те саме, що тепер сталося з демократами по 20 роках їхнього урядування у Вашингтоні.

ГІСТЕРИКА ІМПЕРІЯЛІСТІВ

Живемо у добу, коли, хочеться вірити, ідеали людяности перемагають. Живемо у добу, в якій, хочеться вірити, не будуть керувати шовіністи та імперіялісти. Працюємо над тим в міру своїх сил, черпаючи силу для цього з гуманних праць творців дійсно демократичної держави, ЗДА.

З втіхою бачимо, як багато народів, що досі різними способами поширювали свої володіння у світі, відмовляються від цього і дають свободу іншим народам. А тому, що й наш нарід перебуває у довговіковій неволі Москви, прагнемо його звільнення. Це наше прагнення поділяють інші народи, що мали нещастя бути підкорені Кремлем, а ми хочемо, щоб і ці народи отримали свободу, яка їм природно належиться. Прагнення уярмлених народів до волі стрічають прихильне ставлення серед багатьох вільних народів і серед багатьох державних мужів, американських зокрема.

Здається, теперішні росіяни, що живуть у вільних країнах, повинні б перші піти назустріч прагненням народів, бож на цих росіянах тяжить моральний обов'язок осудити методи насилля, якими їхні предки й земляки підкорювали слабих сусідів. Росіяни повинні б не забувати хоч би про так недавнє криваве завоювання Кавказу, коли свободолюбне населення десятиліттями змагалося проти військ Росії і вмирало у нерівній боротьбі. Вони мусіли б сказати, що в майбутній Росії вони не прагнуть чужих земель і бажають бачити Росію вільною, в етнографічних кордонах і братнім членом великої спільноти всіх народів світу, Европи зокрема.

В дійсності цього немає. Всі дії росіян на еміґрації фактично зводяться до затримання неподільности російської імперії.

На домагання поневолених народів отримати свободу, вони висовують домагання раніше відбути — в рямках Росії — плебісцит, при чому в тім плебісциті мають брати участь ті, хто мешкає на спірних землях 5 років. Практично це зводиться до давання усіх прав лише прихильникам сталінського режиму, яких Сталін населив на місце вивезеного і замученого на півночі Росії місцевого населення. Здається, всі знають, що в Криму немає вже місцевого населення, що воно зникає в балтійських державах, Білорусії, Україні ,в Кавказі, — але це росіян не хвилює. Рішати про долю заграбованих країн — за їхніми вимогами — мають ті, хто їх загарбував.

Коли ж представники загарбованих країн вимагають інших способів розв'язання відносин на Сході Европи, а насамперед попереднього приверненння самостійности та повернення висланого населення, щоб воно само могло виявити свою волю, то російські політики починають впадати в гістерію.

Подібне ж гістеризування помічається завжди, коли еміграції поневолених Росією народів вдасться добитися якось самого малого успіху, як видати книгу в англійській мові, улаштувати віче тощо.

Ось недавно з'явилась об'єктивна стаття про відносини в СССР в „Ню Йорк Таймсі". Недавно теж відбулося віче і вийшла книжка про національні справи в СССР. Цього досить, щоб в одній з російських газет з'явилась стаття в якій закидається українцям обдурювання політиків, брехня і под. На українських зборах в Ню Йорку, 26 жовтня, сенатор Айвес висловився, що „Україна це Ахіллева п'ята Совєтського Союзу". З цим твердженням, звичайно, можуть росіяни не погоджуватись, але не можна з того приводу впадати в лють й писати про джерело відомостей сенатора таке: „Джерело ясне — українські сепаратисти, які з дня на день заповнюють сторінки своїх багаточисленних органів друку дезінформацією і блефом..." А авторів книги — професора Смаль-Стоцького і Добрянського — у статті називають „двома патентованими українськими сепаратистами", як ніби в бажанні свободи для своєї країни, а тим самим у сепаратизмі (відділенні) від свого поневолювача вже лежить велика провина.

Автор статті, вказуючи на те, що тепер навіть великі світові держави не можуть залишатись в ізоляції і що вони шукають тісного союзу з своїми сусідами, робить раптом такий „логічний" висновок:

„А панове Смаль-Стоцькі, Добрянські і Ко. охоплені якоюсь оскаженілою пристрастю битися до кінця, — доки один хвіст залишиться, — з „російськими імперіялістами", включаючи сюди й всю російську демократію, і всю російську антикомуністичну еміґрацію і взагалі розглядаючи кожного росіянина, як „спадкованого ворога".

Безперечно, якщо т. зв. російська демократія зраджує усі гасла демократії, а підтримує політику царів і Сталіна завойовувати і тримати в неволі сусідні малі народи, то ця російська демократія є ворог дійсних демократій, зокрема американської, так само, як є вона ворог усіх народів, що прагнуть свободи.

ЗДА, дійсно, прагнуть зближення з малими сусідніми народами, але вони ані прагнуть їх завойовувати, ані тримати в неволі, що робить Москва. Українці й інші народи також прагнуть жити в мирі з своїми сусідами, вони хочуть якнайкращої дружби і співжиття з майбутньою Росією, але тією Росією повинні керувати люди, що не опановані гістеричним шовінізмом і імперіялізмом. Ті люди, повинні зрозуміти потребу для добра всього світу, створити братське об'єднання вільних народів ,а не відновлювати в'язницю цих народів — імперіялістичну Росію, де підкорені народи втримуються у послусі неперервним терором, війнами і наклепами в „сепаратизмі".

Іванна Савицька

БЕЗ РОЖЕВИХ ОКУЛЯРІВ

(До проблеми виховання наших дітей)

Багато писалося і пишеться на тему виховання молоді. Педагоги, видавці, письменники дитячої літератури, знавці шкільного питання, в той чи інший спосіб намагаються насвітлити проблему виховання молоді. Хай буде вільно мені, як матері, докинути кілька своїх завваг до тої преважливої справи.

Виховання нашої дітвори в Америці натрапляє на величезні трудноці, з котрими іноді дуже важко боротися. Розуміється, коли копіюємо з легким серцем усе, що дістьcя довкруги нас, тоді проблема виховання не важка. Бож американські діти (беру до уваги то середовище, серед якого живе подавляюча більшість новоприбулих) здебільша виховуються самі. Школа вчить, але не виховує, дім дає харч і нічліг, все проче американська дитина робітничої кляси вчиться на вулиці.

Першою і засадничою причиною такого підходу до проблеми виховання молоді це факт, що майже кожна, замужна жінка працює, хоч багато з них конечно не потребує того заробітку.

В малих лише випадках, де мати обтяжена кількамісячною дитиною — вона не працює. Жадоба гроша і звичка складання у банках великих сум, як також бажання цілковито унезалежнити себе фінансово від чоловіка, провадять американську жінку всіх верств до праці, все одно якої, — школа, бюро, фабрика, клінування.

Розуміється, коли така змучена працею мати приходить біля шостої години до дому і мусить взятися до варення, прання, порядки, вона не має сил ні спроможності занятися дітьми, що вернувши зі школи о год. 3-тій пополудні, бавляться на вулиці, бо хата стоїть пусткою... До того теж і та мати сама бавилася на вулиці і сама тинялася без опіки, поки її родичі не повернули з роботи.

Це традиція, якої американська жінка робітничої кляси легко не змінить.

А у вечорі — діти галасують, перешкоджають в роботі, нудяться, тож по волі, чи неволі знов ідуть на вулицю. Так минає день за днем, неділя за неділею, рік за роком.

Але не поспішаймо! Приглянь мося вихованню дитини від маленького.

Немовля здебільша зовсім позбавлене свіжого повітря, зелені, сонця.

Високі, старі кам'яниці, обкопчені фабричним димом не сприяють нормальному розвоєві дитини. Брудні, закидані паперами і старим лахміттям подвір'я не приманюють і мати кладе дитину у возик, та возить її безконечно по вулицях, оглядаючи при тому всі вистави, що так „приманюють" пестрістю красок і дешевим смаком...

В більшості однак матері ставлять перед хатою дерев'яні огорожі і там кладуть дітей. Ніхто не турбується тим, що сажа і вулична пилюка сідають на молочну пляшечку, вкривають грубою верствою дитячі іграшки. Мати і не подумає, що її дитина підсвідомо звикає до вулиці, як до рідного дому і до тої вулиці тяготітиме потім все своє життя.

А що робить сама мати?

Українка звикла виповнювати свій вільний час вишиванням. Німка повсякчас плете на дротах волічкові речі дітям, чоловікові чи собі. А американка? Вона не робить нічого. Вона сідає перед хатою на східцях, сама, чи в купі з другими і заложивши руки сидить мовчки або з другими сплїткує...

Спробуйте притлянутися вечором вулиці, де живе робітниче, а то й середньої кляси населення. Сходи перед хатою обліплені людьми, але ніхто не читає, ніхто не шиє, ніхто не плете. Люди сидять по дві, три години, вдивляючись бездушно в нецікавий, вуличний рух.

Не дивуйтесь проте їх дітям, що для них вулиця, це місце гор, забав, відпочинку і спорту.

Хто з нас не пригадує собі львівського, єзуїтського городу, скверу св. Юра чи Стрийського парку? Там аж роїлося від дитячих возиків. Дбайливі мами наставляли малят до сонця, опалювали їх і перехвалювалися одна перед одною, скільки то годин денно їх потіха перебуває на повітрі. Багаті годували дітей бананами і помаранчевим соком, а такі як ми, скробали ложечкою яблучко і терли на терку соковиту моркву...

Таких заходів зовсім не роблять в Америці. Тут відчинять бляшану консерву і в одному моменті їжа для дитини готова. Шкода часу на „зайвий" труд.

Наш прегарний, филадельфійський Фермавнт-парк, що в противенстві до европейських парків не обмежує свободи рухів, повний дикої природи, трави і лавочок,в будні стоїть пусткою, немов би місто не мало дітей. Неділями заходять туди українці, все ще спрагнені сонця, природи і краси. Іноколи трапиться якийсь батько з малою дитиною, що її ще треба провадити за ручку. Всі прочі американські діти, що самостійно ходять, в неділю обов'язково пересиджують в кіні!!.

Вже пів години перед початком сеансу, значить о год. 1:30 пополудні, перед кінами в робітничих дільницях стоять непроглядні черги дітей, починаючи приблизно з четвертого року життя.

Коли я вперше побачила біля кінового віконця згуртованих коло сотні дітей, я підійшла з цікавістю до касирки і спитала: „Який дитячий фільм нині іде?"

Здивована панночка відповіла мені: „Два великі фільми: **„Кров на вулиці"** і **„Ти не покинеш мене"**.

З розліплених афішів дивилися на мене револьверові дула і сміялася напіводягнена фільмова зірка.

Такі і тим подібні фільми є дозволені для дітей кожного віку і молодь з цього користає на сто відсотків.

Коли усвідомимо собі, що дитина оглядає бодай п'ятдесят разів річно кримінальні і малої моралі видовища, то легко додуматися, чому серед доросту так поширене злочинство, крадежі, уживання наркотиків і т. п.

Дитина ж бо не сприймає цілого змісту, рідко коли зверне увагу на це, що того злочинця, чи вломника вкінці покарано. Дитина закарбовує в своїй уяві поодинокі сцени і їх пізніше використовує при першій-ліпшій нагоді.

І так, семилітній внук підпалює канапу, на котрій спить бабця, за те тільки, що вона не позволила йому два дні під ряд іти до кіна...

Дев'яти і десятилітні хлопці побивають до крови старенького чоловіка і крадуть йому гаманець з двома долярами...

Дволітній хлопчик вбиває дідовим револьвером рідну маму (наслідування телевізійних образів). Таких і тим подібних випадків можна б перелічити на сотні.

Спитаємо тепер: де родичі тих дітей? Чому в соняшний, теплий день не беруть їх в парк, чому без розбору позволяють іти до кіна на всякі фільми, тому тільки, що це неділя.

Давніше за курення і відвідування заборонених фільмів катехит дорікав, учитель обнижував поведінку, а батько бив! А нині? Нині зовсім нічого!!

Школа не інтересується, держава обмиває руки, а дім не дбає!!! Чи можна дивуватися дітям?

Спитаємо, чому в тій країні дозволено молоді оглядати, назагал, усі фільми, коли у нас на фільмових афішах виднiла дописка: „дітям до 16-го року життя заборонено"!

Спитаємо, яке становище американської школи? Чи вона, що по родині другий з черги найважливіший чинник у вихованні молоді, також не має обов'язку заняти відповідного становища у тій важливій справі? Чи може безкарно дозволяти восьми і десятилітнім хлопцям курити на вулиці, зараз таки під шкільним будинком, чи грати в карти на публічних місцях, а дев'ятилітнім дівчаткам малювати губи і пальці, та робити тривалу завивку?

Хто, як не родина і школа повинні піднести протест проти страшного занепаду моралі серед дітвори.

Недавно читала я в рубриці питань і відповідей (Bulletin) слідуюче:

Батько шіснадцятилітньої донечки питає редакцію, хто має слушність: він, чи його дружина. Їх доня, вертаючись біля одинадцятої години із зустрічі з „бойфрендом", пересиджує ще з ним в авті перед домом до другої години по півночі. Батько уважає, що це нетактовне, але мати твердить, що доростаюча донька має право на свободу...

Коментарі зайві!

Ясно, що багато матерей поділяє такі погляди, бо інакше молоді дівчатка не вистоювали б під ланцонетами до півночі з такими самими чотирнадцятилітніми молодцями, як і вони...

Американська школа вчить, але не виховує. Здається, що святкування в школі таких свят, як Вашингтона, Дня Незалежности чи Дня Подяки і т. п. не має на дітей такого впливу, як мали на нашу ді-

(Продовження на стор. 3.)

АНГЛІЙСЬКИЙ ВІДГОМІН

(Лондон). — Недавня промова німецького генерала Рамке на з'їзді СС у Верден біля Гамбурґу, в якій він кинув обвинувачення супроти демократичних держав за „нелюдяне", мовляв, ведення війни з Німеччиною, не викликала великого зацікавлення в німецькому громадянстві. Це лежить у людській природі, що ми готові забувати свої власні провини і радо скидаємо вину на інших. Ген. Рамке „забув" про всі звірства німецької влади і членів німецької армії, особливо в східних країнах, і закидає Америці й Англії бомбардування Німеччини. При цім він однак „забув" про те, як німецьке літунство (він сам генерал літунства!) нищило безборонні міста Британії в перших роках другої світової війни. Демагогічна промова ген. Рамке викликала захоплення між його слухачами — бувшими вояками частин СС. Від цієї промови відмежувалися німецький уряд і преса. Однак виступ ген. Рамке з такою промовою був з тривогою помічений в світовій пресі, в політичних колах та в суспільстві різних країн. На це звернув увагу А. Іден, міністер закордонних справ В. Британії, в своїй заяві в парляменті, 30 жовтня. Він сказав, що промови такого роду — „підкопують довір'я в наміри Німеччини та в її надійність як европейського партнера".

Кореспонденти англійської преси подають однозгідно оцінку відродження німецького націоналізму, як загрози для демократичного розвитку Німеччини і для цілої Европи. Англійська преса з задоволенням стверджує, що німецький уряд заборонив „Державну Партію", яка стояла на позиціях гітлеризму, і виключив послів цієї партії з парляменту. Але кожний розуміє, що поліційні засоби не можуть багато вдіяти, коли для відродження націоналізму є грунт у суспільстві. Кожна партія в Німеччині числиться з тим, що в німецькім народі спомин про Гітлера не вмер. Адже ж ціле покоління німців виросло під впливом гітлерівської ідеології. Позбутися цього „навантаження" нелегко. Дрібні партії, що виступають у Німеччині під прапором націоналізму, сподіваються успіхів у недалеких виборах до парляменту, особливо в протестантських німецьких провінціях.

Лондонський щоденник "The Times" пише з цього приводу:

„Націоналізм не вмер з Гітлером. Як вираз чуття довір'я і національної самопошани він поміг зробити чуда при відбудові Німеччини після страшної поразки. Під проводом д-ра Аденауера та розумних людей з інших партій він є твердиня нової республіки. В інших руках він може йти іншими шляхами... Якщо зараза пошириться, то вона може знов розійтися з небезпечною скорістю".

В цих словах лондонського щоденника бачимо деяку неточність термінології. Патріотизм Шумахера або Аденауера не має нічого спільного з націоналізмом Гітлера. Чи можна ототожнювати гуманний націоналізм (патріотизм) М. Ганді з людоїдським націоналізмом Гіммлера або Розенберґа?

Національний патріотизм ставить собі завдання дійти до розумної згоди й миру з сусідами. Диктаторський націоналізм Гітлера або Сталіна іде до панування одного народу над іншими і ди винищування інших націй, в ім'я „Herrenvolk"-у (народу-пана). Саме цей націоналізм, ворожий для інших народів, творить небезпеку в Німеччині. Поборювати цю небезпеку — це в першу чергу завдання самих німців.

Д. Б.

О. Г.

ЧЕРВОНИЙ СКЕТЧ У СЛОВАЦЬКОМУ ВИКОНАННІ

(До восьмої річниці комуністичного путчу на Словаччині)

(22)

Ось, чути, як щось ніби падає через браму, а вслід за тим — шкребання по брамі — і цілком виразний стрибок з висоти на подвір'я.

— Окружають! Треба тікати, поки не пізно! — думаю собі і не можу рушитись з місця.

Весь докладно розроблений плян втечі видається мені раптом жалюгідним і нездійснимим, а тому я сиджу і тільки чекаю, невідомо, чого?..

Ось знову: гуп! — шкребання по брамі — і знову стрибок!..

Хтось легенько стукає у вікно і кличе мене по імені!

— Наші! — зриваюся з місця і блискавично відкриваю двері.

Малощо бракне до поцілунків і обіймів, такі ми втішені.

— Як?!! Ви вернулися. Не вивезли вас до Банської Бистриці?

— Ні, ні. Тільки відчиніть браму і впускайте решту братії, — каже Андрій, — а то ми чисто, як сільські парубки, мусіли через верх скакати.

— Та й світло світіть, — говорить Іван Антонович. — Скінчилася конспірація!..

За хвильку ми вже всі сидимо при світлі карбітової лямпи, вдоволені і веселі.

— Угу! — каже Іван Антонович. — А куди ж це ви так вибралися? Шкода тільки, що третьої суконки не вдягнули, ще коротшої: на півметра „середа з-під п'ятниці видна"...

— Еге! — каже Андрій. — Та тут ,братіку, і наплечники готові! Це пахне чимсь підозрілим!..

— Ат, не базікайте! Потім скажу... Розповідайте ліпше, як це ви повернулися назад?

— Ми? — стає в театральну позу Іван Антонович. — Ми повернулися цілком леґально з документами Окресного Уряду на право мешкання в Каменянах. Прошу! — витягає він документ. — А от ви, громадяночко, по якому такому праву тут живете, га? Маєте такий документ? Ні? Заарештувати! Два рази заарештувати: раз — за відмову підпорядкуватися наказові влади, два — за безправне проживання в прикордонній смузі!.. До речі... власне, зовсім не до речі, а просто так... Кланявся вам Сергій Михайлович і дуже жалів, що не мав змоги з вами побачитись. Він має особливі симпатії до вашої особи і навіть...

— Та перестаньте ви дурниці молоти! Ліпше скажіть, де решта наших, що лишилися в Ревуці?

Іван Антонович поважніє.

— Діда Бориса з родиною вивезли. Ілька, звичайно, через ту козу також... Антін Степанович через руку лишився, — інформує сумно.

— А решта?

— Вивезли всіх. Лишилося тільки кілька родин, для яких забракло місця в поїзді. Цих уже не повезуть, бо вони, як і ми, дістали документи на право проживання в ревуцькому „окресі"...

— Що ж це — муха кого вкусила, чи іншим вітром знову війнуло?

— Цього ніхто не знає... Ага! Начальник Окресного уряду просив переказати вам, щоб ви приїхали по документи негайно. Казав, що коли ситуація стане менше напруженою, то ви таки будете викладати російську мову.

— Ну, ну!.. Хай чекають!..

— Що? Не поїдете, чи не хочете викладати?

— І одне і друге: я, власне, друзі мої, хотіла сьогодні вночі тікати в Мадярщину...

— Що?!! Як?!! Самі?!! Та ви збожеволіли!!! — накинулися всі на мене. — З усього видно, що повстання не сьогодні — завтра лопне, а ви — тікати! Чого ж лізти в небезпеку, коли можна її оминути?!. Ми вас не покинемо, не бійтеся!.. Ми всі тепер, як одна родина!..

Під натиском спільних переконувань і обіцянок, я, врешті ,здаюся...

Це було в п'ятницю. До Ревуци я поїхала аж в понеділок і перш усього, зайшла до школи. На своє велике здивування, застала в ній повно людей, тих самих, що були в ній раніше. Біля дверей стояв дід Борис.

— Як? То ви не в Банській Бистриці?!! — спитала я замість привіту.

— Душею, душею, голубко, я там, а грішним тілом — покищо в Ревуці, — відповів дід звичайним жартом.

— Та вас же вивезли!

— Не вивезли, а вивозили, — поправив мене дід.

— Ну, і що?..

— Та нічого! От посадили в поїзд і повезли. Везли, везли два дні і стали. Потім причепили паровоза з другої сторони і повезли назад. Везли, везли і привезли назад до Ревуци та й кажуть: „Вилазьте!" Ми й вилізли. А оце сьогодні ходили по документи...

— І чого ж вас возили?

— А чорт їх там розбере! Ви ж, хіба, не знаєте, що то совєтська власть? Пишеться: „розпорядок", а читається: „безголов'я". Один каже: „так", другий: „ні". Один каже „сюди" а другий: „туди". Словом, починається соціялізм...

— А тепер що думаєте робити?

— Та що: мабуть, поїдемо до вас у Каменяни, як моя стара пересердиться... Ось Антін Степанович також...

Поговоривши ще трохи зі знайомими, їду до Окресного уряду. Кидається ввічі нервозність і розгубленість урядовців. Сергій Михайлович сухо-офіційний, начальник також. Видають мені документи досить скоро, не згадуючи, однак, ні слова про „рущизну".

З тим вертаюся назад, при чому чую, як шофер кленеться на кожній „пжеказці", що іде останній раз.

І дійсно, через два дні автобус перестав ходити. Останнім його рейдом приїхали дід Борис і Антін Степанович з родинами.

Всього біженців у Каменянах було 23 особи, і з них лишень 6 осіб (разом з Архангельським) лишилося поза межами нашого товариства. Серед них слід згадати лишень хіба старшого пана Б. з сином, тоді зовсім іще молодим юнаком, а тепер — людиною, що має славу непересічного художника в Америці.

За винятком моїх двох дівчаток і двох дітей Антона Степановича, всі були дорослі і працездатні. Роботи, особливо під осінню пору, в місцевих господарів було досить, так що навіть я і Катя — дружина Антона Степановича — не маючи постійного місця, працювали майже щодня: то картоплю копали, то ламали кукурудзу, то помагали господиням дома, а вечорами йшли ще й на толоки „кукуріцу лущіть", тобто, в'язати кукурудзяні качани.

В неділю, або вечорами, вільними від толок, збиралися звичайно у мене, і моє мешкання називалося „штабквартирою" або „політичним клюбом". Ми читали часописи, пильно слідкуючи за всіми фронтами, а найбільше „кордонами" комуністичного путчу, в межах якого ми опинилися. Звідомлення партизанського штабу виглядали часом, як дотепи з гумористичних журналів, і змушували нас не раз реготатися до сліз. Так, наприклад, повідомлялося, що словацькі комуністи в якійсь місцевості вступили в „тяжкий бій" з „переважаючими силами ворога". Бій тривав дві доби і завдав ворогові „тяжких втрат": „понад" 4 особи вбитих і „понад" 9 осіб ранених. Після кожного такого „завзятого" і „переможного" бою партизанські частини „з міркувань тактичних" займали „нові позиції", котрі майже завжди знаходилися на кільнадцять кілометрів позаду попередніх...

(Продовження буде).

Микола Андрусяк

ІДЕЇ МИХАЙЛА ГРУШЕВСЬКОГО

У звідомленні із Загальних Зборів Американського Відділу Наукового Т-ва ім. Шевченка в Ню Йорку 4 жовтня ц. р. („Свобода" з 7 жовтня ц. р. ч. 266) читаємо: „Проф. Чубатий зажурений тим, щоб молодше покоління українознавців не віддалювалося від тих ідей, що їх "видвигнув проф. М. Грушевський". У своїх думках перед Заг. Зборами А. В. Н.Т.Ш. п. Чубатий („Свобода" з 1 жовтня ц. р. ч. 260 „Криза в українознавчих науках") твердить таке: „Одиниці, що виховувалися на польських університетах, теж не все засвоювали собі приватними додатковими студіями українознавчу систему, ліквідовану на сході, саме в тім часі". З цього виходило б, що молодше від п. Чубатого покоління віддалювалося від ідей М. Грушевського в наслідок „виховання" в польських університетах, тому що „приватними додатковими студіями" не могло собі „теж не все засвоювати українознавчі системи".

В першу чергу молодь не виховується в університетах: університетські студенти або змагають до фахової освіти спеціяльними студіями, щоб згодом займатися чи то науковими дослідами, чи бути хосенним для свого громадянства своїм знанням як педагог, правник, лікар тощо; або участю в студентських організаціях заправляються до пізнішої громадської діяльности, або є й такі, що використовують свою „молодість для забави, що річ природна, бо молодість має свої вимоги. Побажане б було всебічне змагання, але звичайно буває, що одиниця не може у всіх напрямах однаково уділятися; коли пильно студіює, за недбує бавитися і навпаки. Виховується молодь перед своїми університетськими студіями в родинних кругах, в початковій і середній школі, в середньо-шкільних організаціях, таких як пласт. Специфічні обставини в Західній Україні між обома світовими війнами були такі, що в 20-их рр. студіювали ще учасники визвольних змагань 1917-21 рр.; наприкінці 20-их і в 30-их рр. у зв'язку з поширенням підпольного руху серед української молоді студенти попадали до польських тюрем і концентраційних таборів.

Хоч у польському львівському університеті не було тих катедр українознавства, що були за австрійської влади, проте студенти-українці, що займалися українознавством, спеціялізувалися методологічно в семінарях мовознавчих, історичних й етнографічних й інших, — опрацьовуючи теми з української мови, літератури, історії, етнографії, мистецтва тощо. При опрацьовуванні теми з української історії було необхідне знання дослідів Михайла Грушевського таки на терені університетського семінаря. „Історією України-Руси" Грушевського користувалися також польські студенти при опрацьовуванні тем з української історії, чи українсько-польських взаємин. І ось принагідно в часі дискусії над семінарійною працею про київського православного митрополита Сильвестра Косова, написаної студентом-поляком, поставив проф. Станіслав Закшевський запит авторові, яке його відношення до Грушевського. Студент відповів, що Грушевський є тенденційний, а тоді я, забираючи голос, зазначив, що не хочу вирішувати, чи Грушевський тенденційний чи ні, але переглядаючи монографію Косова я спостеріг, що автор не тільки ніде в її тексті не виказує тенденційности Грушевського, але навпаки цілі сторінки переписує з Грушевського. Тоді Закшевський зазначив, що Грушевському не можна ніколи закидати тенденційности з національних мотивів; він наводить усі джерела, які були йому доступні; переочення якогось джерела не обезцінює ще історика, що покористувався в своїй праці надзвичайно великим запасом матеріялів. В дискусії над працею д-ра С. Черевка, що тему з історії Хмельниччини дістав ще від самого Грушевського перед першою світовою війною й частинно опрацьовував її в часі своїх студій в українському тайному університеті, Закшевський також підкреслив, що на „Історію України-Руси" Грушевського слід дивитися радше як на історичне джерело, ніж на літературну обробітку. Така оцінка є тому, що Грушевський наводить цілі цитати джерел й часто стримується з власними осудами, уважаючи, що самі джерельні цитати краще читачеві відтворюють образ минулого, не викривлюють історичної правди. Бо, як писав Грушевський у передмові до 1-го тому своєї „Історії України-Руси" — хоч невеселий образ дає нам наше минуле, але „нарід повинен мати відвагу глянути на неприкрашений образ свого минулого, коли вірить у своє майбутнє, черпаючи з своєї історії не зневіру, але силу до витривалости... Полюбіть правду, а правда освободить вас!" — кінчив апостольськими словами.

(Продовження буде)

ХРОНІКА УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ

В АРҐЕНТІНІ

ВИСТАВА КАРТИН Б. КРЮКОВА

Вистава картин п. Бориса Крюкова в Бє. Айресі закінчилася в суботу 6 вересня. Цю виставу можна було б назвати „Подорожжю в минуле", бо майже всі теми відносилися до минулих століть і були трактовані в стилі давніх майстрів, що надавало виставі цілком своєрідного характеру. Українській тематиці були присвячені лише два образи: „Українські козаки перед морським походом" і „Випивка". Перший образ, як і величезна більшість інших, свіяний чаром минулого що вже не вернеться, другий — потрактований в стилі реалізму давніх голяндських майстрів, з грою тіней в затьмареному світлі. Нема сумніву, що вистава мала серед численних відвідувачів великий успіх, що дав і цілком конкретні наслідки — значна частина картин продана.

ПОКАЗ НАРОДНОЇ НОШІ

В Християнській Жіночій Асоціяції в Б. Айресі в суботу 6 вересня відбувся вечір показу народньої ноші різних націй, що входять у склад Асоціяції. В дефіляді національних костюмів взяли участь також представниці Союзу Українок в Арґентіні (СУА), які представили народню ношу — Київщини (п. Н. Онацька), Полтавщини (п. О. Бандура) та Гуцульщини (п. М. Яхнівна).

В БЕЛЬГІЇ

УКРАЇНСЬКІ ПРОПОВІДІ ДЛЯ БЕЛЬГІЙЦІВ

Як повідомляють „Вісті", орган Українського Допомогового Комітету в Брюселю, у зв'язку з третьою фазою Соціяльного Року на терені єпархії Турне, бельгійський декан собору св. Водрилі в Монсі призначив кілька неділь для соціяльних проповідей про справи різних національностей, які перебувають у Бельгії. „Українська неділя" припала на день 19 серпня ц. р.

З цієї нагоди Всч. о. Б. Курилас, ЧНІ, український душпастир Монс-Осередня, виголосив на шістьох Службах Божих 15-хвилинну проповідь у французькій мові про ролю мученицької Католицької Церкви, як бастіон християнства на Сході Европи і про героїчну боротьбу УПА проти російсько-большевицької тиранії, варварства й імперіялізму. На двох св. Літургіях група українців із Ваму відспівала низку українських літургійних пісень. Бельгійська опінія міста Монсу, столиці провінції Ґено, відгукнулась на „Українську неділю" в соборі св. Водрилі з повним признанням і теплою симпатією.

В АРҐЕНТІНІ

МИКОЛА ДЕНИСЮК ЧЛЕНОМ АРҐЕНТІНСЬКОЇ КНИЖКОВОЇ ПАЛАТИ

Видавець Микола Денисюк в Буенос Айрес став одним із 60 повноправних членів „Камера Арґентіна дель Лібро". Видання М. Денисюка є нотовані в журналі Книжкової Палати „Бібльос".

В ІТАЛІЇ

ІТАЛІЙСЬКА ПРЕСА ПРО ПРАЦЮ Д-РА В. ФЕДОРОНЧУКА

„Лібертас", орган проводу італійської християнської демократії, в числі з 18 вересня ц. р. містить рецензію на недавно видану італійською мовою брошуру В. Федорончука (видавець „Л'Едіціоні дель Ляворо", 1952 рік) „Українська проблема — історична дійсність", в якій між іншим пише:

„Важливість України в географічних рамах Европи підкреслювали вже історики різних країн; „Велика Україна", інкорпорована в СССР, якщо й розв'язала майже в цілості, в останньому десятилітті, питання територіяльної єдности, то одначе розбила розпачливе зусилля цього дуже шляхетного народу, скероване на осягнення державної незалежности.

Доброго діла доконав Федорончук, даючи нам на цих сторінках синтетичний й точний огляд історично-політичного розвитку українського народу в минулому й сучасному".

В КАНАДІ

МОЛОДА УКРАЇНКА З ВЕҐРЕВИЛЮ У ПОВІТРЯНІЙ СЛУЖБІ КАНАДИ

„Веґревил Обсервер" приносить вістку, що панна Зіновія Підручна, дочка агронома Василя і Анни Підручних з Веґревил, Алберта, виїхала 11-го вересня на спеціяльний вишкіл до Ст Джанс, Квебек. Там Зіновія буде вчитися на інструктора фізичної культури і після закінчення вишколу буде інструктором у жіночому відділі канадійської повітряної сили.

Зіновія є ближче відома сумівцям в Алберті, як діяльна членкиня Союзу Української Молоді Канади. Два роки тому на з'їзді у Вінніпеґу вона була укоронована королевою сумківців на Канаду.

ПЕРШИЙ УКРАЇНСЬКИЙ КОЛЬОРОВИЙ ФІЛЬМ У КАНАДІ

4 ц. м. відбулася в Торонті у великій залі Мессей Голл прем'єра першого українського кольорового фільму, накрученого в Канаді, „Чорноморці", продукції Богдана Солука. Музичним звуковим керівником постанови був проф. Лев Туркевич. Головні ролі грають: Г. Ярошевич, Іраїда Черняк, П. Черняк і Тагайви.

В АВСТРАЛІЇ

ВІДЗНАЧЕННЯ УКРАЇНСЬКОГО СТУДЕНТА В АВСТРАЛІЇ

Українець Віктор Слободняк, який прибув два і пів року тому до Австралії, був нагороджений австралійською ювілейною стипендією, яка забезпечує йому безплатне навчання у всіх австралійських університетах.

ЛІТЕРАТУРНИЙ ВЕЧІР У МЕЛБОРНІ

21 м. м. відбувся в Мелборні, Австралія, заходом українського і білоруського дискусійних клюбів спільний авторський вечір при участі письменників: В. Лещинського, білоруського поета Алеся Салавєя та Дмитра Чуба, які читали свої прозові і віршові твори.

СТУДІЯ МУЗИЧНОГО І ТЕАТРАЛЬНОГО МИСТЕЦТВА В ПЕРТІ

Артист і режисер українських оперних театрів Юрій Тамаренко, прийнятий до Асоціяції Музичних Педагогів Зах. Австралії, відкрив у Перті студію музичного й театрального мистецтва. Навчання провадить в відділах: постановки голосу й сольоспіву, гри на музичних інструментах (фортепіяно і акордеон), музичної грамоти, сценічного мистецтва, художнього читання і гриму.

НА ВЛАСНІЙ МАШИНІ

Часопис „Єдність" в Аделяйді набрали вже на власній машині-лінотипі.

Вмонтування машини забрало більше часу, як того сподівалися, і через те наступила довша непердбачена перерва у видаванні газети.

Працюючи на власній машині, видавці осягнули нормальні технічні умовини праці.

НОЧАТКИ УКРАЇНСЬКОГО ОРГАНІЗАЦІЙНОГО ЖИТТЯ В ТАСМАНІЇ

Здається, що немає такої закутини в світі, де не було б українців. Живуть вони і на острові, що недалеко від австралійського континенту.

Для створення стейтового Об'єднання Українців Тасманії, обрано ні. Зборах українців Лявнцестону 25. 5 ц. р. Місцевий Організаційний Комітет у складі: Р. Сиротинський, Т. Гасюк та В. Биркета.

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

Міннеаполіс, Мін.

Річні збори УСГ

Дня 1 жовтня ц. р. Студентська Громада в Міннеаполіс відбула свої річні збори, які були скликані уступаючою управою УСГ.

Збори відкрив з рамени управи, голова управи г. Віктор Віннич, вітаючи членів УСГ та учасників. Після привітання п. Віннич запропонував обрати Президію Зборів, до якої обрано Юрія Пундика на голову та п. Івана Ткаченка на секретаря.

Після відчитання протоколу останніх зборів, присутні 21 члени та гості заслухали звіту голови управи, секретаря та фінансового секретаря.

В дискусії над звітами, заторкнено учасниками дуже багато важних питань, пов'язаних з діяльністю Громади, а також вказано на методи і плян оживлення Громади в наступному році. Після дискусії уділено одноголосно абсолюторію уступлений Управі.

Після цього переведено вибір нової управи УСГ в склад якої ввійшли: Петро Грицак — голова, Юрій Пундик — заст. голови, Олександер Чайників — секркетар, Тарас Кохпо — фін. секретар, Л. Калинич — куль-осв. реф.

На закінчення зборів новсвибраний голова забрав слово, дякуючи за довір'я Громади.

На першому засіданні управи дня 24 жовтня 1952 р. намічено ряд заходів для поліпшення стану праці Громади, приєднання нових членів-симпатиків, як рівнож ряд імпрез. Першою з імпрез заплянововано улаштовання „Маланчиного Вечора" дня 10 січня 1953 р., як рівнож дати одну-дві точки в імпрезі, яку улаштовує інтернаціональний студентський Клюб при Університеті Міннесоти.

УСГ при Університеті Міннесоти в сучасний мент нараховує 80 членів, з яких 38 є дійсними членами-студентами а 42 членами-симпатиками.

Олександер Чайників

Лорейн, Огайо

„Ми знову були людьми"

18 і 19 жовтня в Огайо гостював театр В. Блавацького з Филаделфії. Знаменита гра ансамблю без решти полонила глядачів. Після пополудневої вистави „Інспектор прийшов", у Лорейні, група ґратулянтів, стискаючи руку дир. Блавацькому, заявила: „Ми знову на короткий час були людьми — такими, як колись у краю". Після тих слів автор цього допису дістав пораду написати, кричати, бити на тривогу — щоб наш єдиний професійний театр міг працювати й часто приносити українській громаді необхідний духовий корм.

Найкращу відповідь блаженним жаждущим дав Клівленд. В суботу більш як половина залі світила голими ребрами крісел, не багато краще було в неділю. „Конкуренція УНСоюзу, що саме в ті вечорі мав своє свято — дуже слабке виправдання. Кільканадцять тисяч давньої й чотири тисячі нової іміґрації могли покрити десять різних імпрез. Справа, на жаль, лиюонь в тому, що не багато з нас хочуть бути такими людьми, як були колись. Ось де треба писати, кричати й бити на тривогу!..

оНо

Перт Амбой, Н. Дж.

Дитяча імпреза

Беру в руки місцеву газету: „Перт Амбой Івнінґ Нюз" та своїм очам не вірю. Що це?

Велика знимка, в гарному українському строю стоять та сидять діти, між ними парох української католицької церкви о. Ґабро та провідники гуртка танцюристів.

Це — наші діти, що виступали у великій залі міської школи.

Велика заля була майже заповнена, коли підійшов до мікрофону о. Ґабро, як завжди скромний, та англійською і українською мовами вітає присутніх і представляє провідників гуртка: пані Анну Стечак та п. Корнила Галушку.

Відкривається сцена. Під звуки марша виходять діти. Оплескам не має стриму. Перші три точки це були лугові вправи, а потім всякого роду танці.

Спеціяльно хочу відзначити дві точки, а саме: пісні, які відспівали Валентина Жила та Людмила Харченко. Це направду було щось надзвичайного. Так і думалось, скільки у нас справжніх талантів так розпливається по світі, а як тяжко прийдеться їх збирати.

До кожної точки давала пояснення англійською мовою пані Стечак а українською — інж. Грицай.

Нажаль, приходиться ствердити, що публіка була в більшості з американців, а де ж були українці!

Д. Галушка

Без рожевих окулярів

(Закінчення зі стор. 2)

твору в краю святкування Шевченка і Франка, Першого Листопада, чи св. Миколая і т. п. В краю молодь мала повно позашкільного заняття, горіла першими обов'язками суспільної праці, пробами хору, імпрезами...

Спитаємо, де ж є американський пласт? Чому він не пригорне до себе дітей робітників і бідноти? Чому ж не турбується отими найменшими, які власне найбільше потребують опіки і піддержки?

В одному з филаделфійських кін перед початком сеансу грають щодня американський гимн. Загал встає з місць, а деякі молоді хлопці преспокійно теребплять зернятка, інші голосливо точать з автомату кока-колу.

Від такого легковажного поступовання болить серце і робиться моторошно на саму думку, що знайшлися б українські діти, які не встали б радо з місця на звук рідного гимну.

Де ж любов до батьківщини і пошана до неї? Якже ж не трудно любити ту багату батьківщину, що дає добробут і працю і веде перед у політиці світу. А що сталося б, як би та батьківщина була обдерта і голодна, яка не давала б, а потребувала безкорисної праці і жертв?

В погоні за добробутом, винаходами, технічним улегшенням життя, люди не бачать, що добуваючи одне, тратять далеко більше, тратять назавжди здорову основу нації, її фундамент — її підвалини, тратять власних дітей.

Чи ми, новоприбулі, маємо ждати на розв'язку того важливого питання, чи може нашим обов'язком рятувати дітей перед знищенням і загрозою, рятувати так, як на це позволяють нам наші обставини?

(Кінець буде)

ПОШТА У.Н.СОЮЗУ

Л. Б., Ст. Пол, Мінн. — У Вашій місцевості основано минулого місяця відділ У.Н. Союзу ч. 487. В справі членства просимо зголошуватися на адресу секретаря цього відділу: Mr. M. Denysiuk, 50 W. Delos Street, St. Paul 7, Minn.

Секретар в Ірвінґтон, Н. Дж. — Зміни спадкоємців, прізвища, роду забезпечення і т. п. переводимо в останнім тижні кожного місяця. Таких змін неможиво переводити кожного дня, бо тоді припізнилася б праця, яку треба виконати на час. Наприклад: починаючи від першого дня в місяці, всі робітники в головній канцелярії заняті над відділовими виказами, рахунками, новими грамотами, а опісля приходить черга на різні зміни. Тому просимо не журитися грамотою, на якій треба зробити зміну спадкоємця, і яку задержуємо в головній канцелярії до кінця місяця.

Замовлені друки висилаємо кожної п'ятниці.

Секретар в Нюарку, Н. Дж. — Федеральна Адміністрація Громадської Оборони видала заклик за добровольцями, які виконували б рятункову акцію в разі ворожого нападу на Америку. На прохання Федеральної Адміністрації головна канцелярія вислала цей заклик до всіх відділів У. Н. Союзу в Америці. Добровольці повинні зголошуватися до канцелярії Громадської Оборони (Civil Defense) в їхній місцевості, а там дістануть точніші інформації і призначеня. Для прикладу подаємо, що п. Іван Кокольський, головний радний У. Н. Союзу, призначений на директора Громадської Оборони дя шкіл у Вуксакет, Р. Ай., і переводить рятункову організацію для охорони шкільної дітвори в разі ворожого нападу. На останній стороні одержаної відділами брошури, вичислені різнородні обов'язки, до яких можуть Вас призначити.

Секретар в Честер, Па. — Ви правильно обчисляєте резерву суспендованого члена на підставі табелі в „рейт бук", не маючи під руками його грамоти, бо „рейт бук" подає ті самі звороти вартостей, що їх подає грамота.

Одначе, при обчислюванні резерви треба звернути пильну увагу на дату прийняття даного члена, бо нова „рейт бук" може послужити тільки таким членам, які були прийняті до У. Н. Союзу від 1-го липня 1950 року. До членів, які були прийняті раніше, треба застосувати табелі в старій „рейт бук", яка дуже рідко подає ті самі звороти, що подає нова. Головна різниця в тому, що звороти в старій „рейт бук" починаються аж по трьох роках членсва, а в новій „рейт бук", в багатьох випадках, вони починаються вже по двох роках членства. Це значить, що грамота, видана від 1-го липня 1950 р. може мати вартісні звороти по двох роках членства, але в грамоті, виданій раніше, звороти починаються аж по трьох роках членства.

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

Трентон, Н. Дж.

Громадські імпрези

Заходом Укр. Громадського Комітету м. Трентону, відбулося 12 жовтня 1952 р., **Протестаційне Віче**, присвячене 20-им роковинам жахливого голоду в Україні.

На вічу виступали: представник УККА ред. С. Шумейко член Г.У. СУМА, п. В. Омельченко, та представник місцевої громади проф. І. Вовчук. В своєму виступі проф. І. Вовчук дав яскравий образ московської політики взагалі, а зокрема у відношенні до України, про що свідчать факти, найбільшого народовбивства в Україні, московським імперіялізмом за останні 30 років. Штучно викликаний голод в Україні проф. Вовчук схарактеризував як черговий стратегічний наступ на Україну. П. В. Омельченко, опираючись на документальних фактах, розкрив перед слухачами ряд невідомих ще, жахливих подій, принесених в 1932-33 роках на Україну московською займанщиною. Ред. С. Шумейко, в своїй короткій але змістовній доповіді, яскраво з'ясував вагу сьогоднішнього дня в укр. політичному житті.

По доповідях було відчитано й схвалено резолюцію, де було висловлено ідею в ім'я якої відбулося протестаційне віче.

В десяту річницю У.П.А.

26 жовтня 1952 р. урочисто відзначено історичний момент, коли український народ знайшовся 1942 р. між вогнями кровожадних наїзників, коли укр. революціонер заговорив державницькою мовою і рушив збройними лавами проти обох наїзників.

Святочну доповідь виголосив д-р Петро Мірчук. Наша громада мала повний образ тяжких обставин в яких творилося збройне рамя укр. народу — Українська Повстанська Армія, яка виросла до розмірів, що поважно непокоїла і зараз непокоїть окупантів української землі.

З великою радістю присутні (понад 200 осіб) вітали виступ голови УККА проф Л. Добрянського. Д-р Л. Добрянський в своїй промові доказав існування духової єдности всього українства з Воюючою Україною.

Укр. Громадський Комітет, що складається з представників організацій, які співпрацюють з місцевою Філією УККА, закликає організації, які ще не увійшли в співпрацю з філією УКК, особисті недоговорености залишити поза межами громадської праці. Громадський Комітет опираючися на обіжниках ГУ УККА, кликав і дальше кличе до співпраці. Нашим завданням є, щоб святкуванням укр. річниць, відсвіжувати в пам'яті ясний образ нашої Батьківщини, яка змагається за своє визволення від 1917 р. до сьогодні. Та, нажаль, не всі хочуть це розуміти так. Як доказ цього з прикрістю стверджуємо категоричну відмову використати одиноку українську залю. Обі імпрези мусіли відбутися в чужій, в тому випадку, в словацькій залі.

Укр. Громадський Комітет м. Трентону

Балтімор, Мд.

Відсвятковано 10-річчя УПА

Дня 26 жовтня 1952 р. заходом відділу ООЧСУ і осередку СУМА в Балтімор відбулося Свято УПА в церковній залі. На це свято прибув голова ООЧСУ п. Ігн. Білинський і виголосив дуже гарну змістом доповідь про УПА. Крім доповіді, в програмі свята виступив жіночий хор при СУМА і відспівав три пісні, а п. П. Китастий відспівав одну повстанську пісню у супроводі бандури. Пані Анна Стельмах віддеклямувала з повним чуттям вірш п. з. „Гуцулка". П. Б. Мельник віддеклямував вірш Л. Полтави п. з. „Моя Україна". У другій частині свята амат. гурток при СУМА відіграв третю дію з п'єси Л. Полтави п. з. „Чого шумлять дуби" Свято пройшло з повним успіхом і люди, що заповнили вщерть церковну залю, піднесені на дусі прославляли нашу героїчну УПА.

З добровільних датків у сумі $ 73.50, чистий дохід призначено на визвольну боротьбу.

О. С.

РЕЗОЛЮЦІЯ

протестаційної маніфестації проти московсько-комуністичного народовбивства в Україні, що відбулася 3-го серпня 1952 р. в Шікаґо

Ми, українці м. Шікаґо, зібралися на протестаційну маніфестацію, спрямовану проти московсько-комуністичного народовбивства в Україні, стверджуємо:

1. Масова інквізиція, індивідуальний терор, голод, перманентне тримання в страху — ось ті основні методи, якими московсько-комуністичний режим послуговується у своїй внутрішній політиці.

2. Першою країною, що після трьохрічної війни впала жертвою російської комуністичної аґресії, була Україна з її демократичним устроєм (У.Н.Р.)

3. Серед злочинів народовбивства, доконаних урядом СССР супроти української нації, треба вважати за найбільший, свідомо заплянований і організований урядом СССР голод 1932-33 рр., який коштував Україну декілька мільйонів людських жертв.

4. СССР протягом двох останніх десятиріч став суцільним концентраційним табором, де десятки мільйонів людей безперервно перебувають на примусовій рабській праці. Найбільший відсоток серед цих в'язнів становлять представники українського многострадального народу.

5. Частиною довгого ланцюга масового нищення людей в Україні є вінницькі розстріли, де було замордовано понад 10,000 ні в чому невинних українських робітників і селян. Це є типовий приклад масового народовбивства, підтверджений, подібно як і катинські розстріли, міжнародною фаховою комісією.

Беручи до уваги те, що американський Конґрес ЗДА покликав до життя спеціяльний комітет для дослідження народовбивства в СССР, ухвалюємо, — просити цей Комітет розглянути і осудити один з найжорстокіших злочинів народовбивства, а саме, — вінницьку трагедію, та наполегливо домагатися дослідження вінницької масакри перед соціяльним комітетом Об'єднаних Націй.

Управа Філії ДОБРУС-у, Шікаґо

ДО УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО ФОНДУ

ЗА 1952 РІК ВПЛАТИЛИ:

Листа ч. 8 (По день 15. жовтня 1952).

КАЛІФОРНІЯ:
Сен Френсиско: Йосиф Ларь, старш. стрілець $10.

КОЛОРАДО:
Денвер: По $10: о. д-р Дмитро Блажейовський, Василь Ідушкевич, Александер Миколайський.

КОННЕКТИКЕТ:
Бремфорд: Григорій Нестор $10.
Іст Гартфорд: Д-р Юрій Сороковський $50.
Ґілфорд: По $10: Микола Яблонський, Василь Лупак, Михайло Пик.
Гартфорд: Володимир і Ольга Платош $10.
Ню Гейвен: По $10: Василь Добчанський, Антін Маланюк.
Савтінґтон: Петро Салабай $10.

ДЕЛЕВЕР:
Нюарк: Андрій Богдан $10.

ІЛЛИНОЙ:
Шікаґо: По $50: Богдан Пелехович, д-р Василь Стефурак; по $10: Іван Андрушко, Корнель Бородайко, Іван Дубицький, Степан Гриців, І. Лемішко, Іванна Менцінська, С. Окрух, Петро Н. Савчак, Теодор Шпур, Петро Швидюк.
Ля Саль: Теодор Маркусь $10.
Палатин: С. Таньочнік $3.
Вокіґен:: Микола Строчук $10.

МЕРИЛЕНД:
Балтимор: Петро Емхе $25; Йосиф Приймак $10.
Берлин: По $10: Богдан Мащук, Василь Мащук.
Куртіс Бей: Іван Ільчишин $10 і збірка дня 28. вересня 1952. на його вінчанню з панною Марісю Прокопчик $15; по $10: Володимир Блажків, Ольга Яхно, Михайло Райца, Петро Войтович, Володимира Войтович.

МАССАЧУЗЕТ:
Кембридж: Михайло Чайківський $10.
Гавзетонік: С. Стиран $10.

МІШІҐЕН:
Дітройт: Ілько Рожак $25; по $10: Роман Гординський, Л. З., Ірина Лаш, Іван Лаш, Ярослав Малиновський, Григорій Малиновський, Дмитро Присяжнюк, Юліян Вірстюк, Андрій Вовк; по $5: Теодор Білик, Володимир Рижий; А. Соколів $2.
Флінт: Осип Мащак $10.

МІЗУРІ:
Кензас Ситі: По $10: Марія Шкарупа, Порфірій Шкарупа.
Ст. Джозеф: Семен Ковалевич $20 (за 1951 і 1952).

НЮ ДЖЕРЗІ:
Байон: По $10: Теодор Музичка, Ілля Солонинка.
Кемден: По $10: Петро Ґасвський, Стефан і Тетяна Гадай, Стефан Колодій, Іванка Кріль, Никола Лапіска, Михайло Ромах; по $5: Василь Андрушко, Михайло Явний, Петро Кріль, Йосиф Мазепа, Нік Мікош, Петро Мілько, Никола Римчук, Іна Сеник, Стефан Соловій, Петро Завойський; по $3: сестри Коваль, М. Лакіс; по $2: М. Синиш, С. Волошин; С. Гардюк $1.50; по $1: А. Цар, К. Плескан.
Картерет: Йосиф Рик $20; Михайло Колодій $10; Василь Матлаґа $5.
Елизабет: Павло Хребор $5.
Джерзі Ситі: Марія Микитюк $10; Петро Чопик $5; А. Дячик $1.
Ливинґстон: Петро Ковальчук $25.
Нюарк: По $10: Іван Хлопецький, Дмитро Кузів, Михайло Лаврів (1951 р.), Григорій Петраш, Іван Піскор; по $5: Андрій Баран, Андрій Набока.
Пассайк: Андрій Вовченко $10.
Петерсон: Володимир Федчишин $10.
Перт Амбой: Стефан Ґураль $10; І. Лешок $2.
Плейнфилд: По $5: Андрій Когут, А. Захарчук.
Савт Амбой: Іван Добрянський $10.

НЮ ЙОРК:
Олбані: Данило Будаковський $30 (за 1951, 1952 і 1953).
Амстердам: Василь Сохоцький $10.
Белпорт: Е. Піндичук $10.
Бронкс: Проф. І. Кабачків $2.
Бруклин: По $10: Адольф Карпюк, Павло Коваль, Тадей Орищкевич, Андрій Пащук; Йосифа Шевчук $5; Д. Сенків $2.
Боффало: Теодор Калитовський $10.
Сентрал Іслип: Д-р Роман Кузів $10.
Коговз: По $10: Ярослав Білас, Михайло Винничок.
Гудсон: Віктор Іваніцький $20 (за 1952 і 1953); по $10: Теодор Рожанковський, Василь Ватаманюк.
Джемейка: Осип Бурачок $10.
Мидлтавн: По $50: Анна Гнатов, Лісві Гнатов.
Ню Йорк Ситі: Мирон Сурмач $50; по $25: Евген Душник, Михайло Ющук, д-р Александер й Ірена Сушків; по $10: Софія Черкасій, Дмитро Чолій, Меланія Чолій, Микола Гайдич, Йосиф Івах, Казимир Іванков, Петро Літинський, Антін Луцьків, Омелян Макогін, Анна і Михайло Матійчин, Гр. Мазурик, Іван і Олена Проць; д-р Гриць Ничка $5.
Ром: Микола Ґавур $15 (в тому $5 на скитальців).
Спайонк, Л. Ай.: Макс Хомицький $10.
Трой: Лука Дмитренко $10.
Ютика: о. Н. Харіщак $2.
Вудсайд: В. Новак $5.

НОРТ ДАКОТА:
Дрейк: Богдан Гординський $50.

ОГАЙО:
Клівленд: Петро Горин $25; Михайло Жовнір $15; по $10: Теодор Янчак, Михайло Верхола, Іван Жук; Петро Лавринець $5.
Фіндлей: Г. І. $5.
Парма: По $10: Лукія Медицька, Стефан Медицький.
Толідо: Микола Скотинський $100; д-р Борис Филипчак $50.
Йонґставн: Марія і Михайло Ваврович $2.

ПЕНСИЛВЕНІЯ:
Еликвіпа: По $10: Нестор Монастирський, Алекс Рефт, Томко Вітошинський.
Бервик: о. д-р Іван Біланич $10.
Бетлегем: По $10: Юрко Цегельський, Володимир Чубатий, Олена Маруненко, О. Іван Михайлів, Укр. Нар. Союз 288 від.; Гнат Балазюк $5. В часі доповіді п. О. Бойдуника зложили по $5: Юрко Біланич, Худий, Василь Ґелитканич, Михайло Ґолець; о. Любінецький $2.50; по $2: Г. Ґолець, Р. Вітровий; Павлюк $1.35; по $1: о. Варилак, І. Божик, О. Цегельський, Чубенко, Дутко, І. Федорак, А. Ґелитканич, Р. Гарас, Герасимюк, Гуменюк, Яросевич, М. Кін, Кулик, М. Киркуш, Лукницький, Мадриґа, Мандзяк, Е. Михайлів, С. Онищенко, М. Паращак, Петров, Попович, А. Проць, О. Проць, Спрінґер, С. Теребецький, М. Вітик, Винницький, О. Запажоний, М. Зидик; решта дрібними.
Карнеґі: По $10: Іванна Сива, Микола Сивий.
Честер: По $10: Микола Бориславський, Семен Гарасимів, Петро Кічула, Ілько Панасяк, Ярослав Сенюра, Андрій Сольчаник.
Істон: По $5: Любомир Ґуґель, Александер Якимчик.
Форд Ситі: Михайло Зощак $10.
Латроуб: Антін і Марія Рілик $5.
Мангайм: Никифор Сліпченко $10.
Филаделфія: Володимир Левицький $20; по $10: В. О. Грималяк, Нестор Колісник, Володимир Медуха, Іван Робак, Евг. Рудий; Гарри Шиманський $5; О. Барилка $2.
Феніксвилл: Павло Безпалко $10.
Піттсбурґ: По $10: Борис Черненко, Василь Олійник.
Вилмердінґ: Йосиф Боришкевич $10.

РОВД АЙЛЕНД:
Патокет: Петро Тітик $10; Петро Сошик $10.
Вунсакет: Т. Пасічник $5.

ВІРДЖІНІЯ:
Кемп Пікет: П. Бондаренко, стар. стрілець $10.

ВАШИНҐТОН:
Сеттл: С. Сімяник $10.

ВИСКАНЗИН:
Милвокі: Стефан Гиндик $10.

Айзенгавер повинен цікавитися справами ОН

Вашинґтон. — Републіканський сенатор з Висконсину, Александер Вайлі, що є одночасно делеґатом на генеральну асамблею ОН, закликав обраного президента розпочати свою діяльність в ОН справою Кореї. Вайлі заохочує телеграмою ген. Айзенгавера призначити до ОН свого окремого делеґата, дорučивши йому підтримати внесок, що його подав до ОН державний секретар Дін Ачесон і що його підтримали двадцять націй. Внесок Ачесона передбачує, що ніхто з полонених не може бути повернений проти його волі — себто намагається управнити пункт погляду союзників, на якому перервано мирові наради в Кореї, і проти якого рішуче виступають червоні. Сенатор підкреслює, що існує ще чотири невідкладні і дуже важливі питання, у яких ген. Айзенгавер повинен виявити своє становище, взявши діяльну участь у вирішуванні закордонних проблем та зламавши намагання ізоляціоністів відсунути ЗДА від подібних справ.

ТАРЗАН, ч. 2950. Сліджені.

"DIG, SLAVE!" GROWLED THE KOHRIAN, FLOURISHING HIS HEAVY WHIP. "OR FEEL THE LASH OF MERALA'S PUNISHMENT!"

MEANWHILE, DEEP IN THE FOREST, O'RORKE AND LUKAH, EVER ON THE ALERT FOR KOHRIAN PATROLS, HURRIED ALONG A DIM FOREST PATH, UNAWARE OF THE GRIM KILLER STALKING THEIR FOOTSTEPS.

„Копай, невільнику!", ричав корійн, розмахуючи своїм важким бичем, „або піддайся батогові Мерелиної кари".

Тимчасом глибоко в лісі, О'Рорке і Лукаг вічно насторожені проти корійнських патруль, спішилися вздовж тьмяного лісу, несвідомі жорстокого вбивника, що йшов їхніми слідами.